

WIADOMOŚCI AGENCJI INFORMACYJNEJ "SIS" - 29.12.1989 r.

INFORMACJE KRAJOWE

WARSZAWA. Mieszkający od ponad 10 lat w Polsce Josif Toma Popescu, członek Komitetu Centralnego Egzekutywy Rumuńskiej Partii Narodowo-Chłopskiej oraz przewodniczący Organizacji Młodzieży Narodowo-Chłopskiej w Bukareszcie, zwrócił się z apelem do członków Tymczasowego Rządu Frontu Wyzwolenia Rumunii. "Pierwszym aktem rządu powołanego w Rumunii przez Stalina było rozwiązanie w 1947 roku Rumuńskiej Partii Narodowo-Chłopskiej. Był to początek dominacji totalitarnej przemocy. Przywódcy partii Juliu Maniu i Ion Mihalache zmarli w rumuńskim więzieniu. Dzisiaj na Was spoczywa obowiązek udowodnienia, że tysiące ofiar tych dni grudniowych dokonały się dla wyzwolenia Narodu Rumuńskiego i dlatego, bez zwłoki musicie anulować ten niegodny akt rozwiązania Partii z roku 1947, zwrócić Komitetowi Reorganizacji Rumuńskiej Partii Narodowo-Chłopskiej (...) nieruchomości, drukarnie i całe mienie skonfiskowane w 1947 roku."

ELBLĄG. 28.12. Zdzisław Olszewski został wojewoda elbląskim. Do jego wyboru przyczyniła się w dużym stopniu "Solidarność". Prezentujemy wypowiedź Jerzego Żuchowskiego, wiceprzewodniczącego NSZZ "Solidarność" Regionu Elbląg.

"Mielismy przekonanie, że społeczeństwo wybrało już wcześniej. Odbyliśmy wiele spotkań z ludźmi, rozmawialiśmy też ze wszystkimi 120 radnymi Wojewódzkiej Rady Narodowej. .... Jest satysfakcja choćby z tego tytułu, że Rada utożsamila się ze społeczeństwem. .... Nasza argumentacja okazała się skuteczna - przypomnieliśmy m.in. o arbitralnym usunięciu pana Olszewskiego ze stanowiska wojewody po 13.12. przez gen. Hupalowskiego oraz o jego bardzo spokojnej i wyważonej polityce wobec różnych grup społecznych w okresie sprawowania urzędu, tzn. od maja do grudnia 1981 roku."

"Sam wybór - mówił dalej Jerzy Żuchowski - nie przebiegał tak łatwo. Występowali nasi posłowie, senatorowie i przedstawiciele Zarządu Regionu, także - nasi policjanci. W opozycji był I sekretarz Komitetu Wojewódzkiego PZPR, z którego namaszczenia kandydował poseł PZPR Józefiak. Wybory trwały trzy godziny."

"Nastepnym naszym krokiem będzie zmiana władz miejskich, w których wyraźnie dominuje nurt zachowawczy, konserwatywny. Występuje tu duża presja społeczeństwa, aby takich zmian dokonać" - zakończył swoją wypowiedź dla "SIS" wiceprzewodniczący Regionu Elbląg Jerzy Żuchowski.

Zdzisław Olszewski, nowo wybrany wojewoda elbląski, przedstawił wrażenia z walki wyborczej i najbliższe plany: "Losy ważyły się do ostatniej chwili przed sesją. O przewadze zdecydowała ostateczna prezentacja materiałów i programów na sesji. Na sukces wyborczy złożyła się praca całego zespołu ludzi - Zarządu Regionu, Komitetu Obywatelskiego, sojuszników z bloku - SD, PSL "Odrodzenie", PAX. W swoich działaniach - oprócz spraw bieżących - chciałbym wrócić do sprawy, która rozpoczęła się w 1981 r., do odzyskania dla miasta terenów zajmowanych przez jednostkę wojskową. Leżą one w pobliżu głównego źródła ciepła i energii oraz oczyszczalni ścieków. Odzyskanie tego terenu otworzy właściwy i bardziej oszczędny kierunek dla rozwoju miasta".

WROCŁAW. Najprawdopodobniej 31.12. z Wrocławia do Braszova wyruszy konwój czterech jelczy, karetki i nyski z odzieżą, żywnością i medykamentami dla Rumunów. Nadzór sprawowac ma wiceprzewodniczący NSZZ "S" Regionu Dolny-Słask Włodzimierz Mękarski. Włodzisław Frasyniuk, przewodniczący regionu, zamierza udać się do Bukaresztu i na miejscu przeprowadzić rekonesans. Pomoc zorganizował Regionalny Komitet na rzecz Pomocy Wolnej Rumunii działający od 27.12. W skład komitetu weszli m.in. ks. kardynał Henryk Gulbinowicz oraz Włodzisław Frasyniuk. Komitet dysponuje 200 łózkami zabiegowymi oraz 250 łózkami do hospitalizacji, a także miejscami w sanatoriach, domach wczasowych, domach małego dziecka, w rodzinach indywidualnych. Do 29.12. wysłano do Rumunii 250 litrów krwi i zebrano ponad 20 mln złotych.

BIELSKO BIAŁA. 23.12. rozpoczęła się zainicjowana przez władze "S" akcja pomocy dla Rumunii. Wydano komunikat, w którym potępiono metody stosowane przez zwolenników Cauceascu oraz zaapelowano o ofiary pieniężne i dary. 24.12. w siedzibie Zarządu Regionu stawiło się 100 osób, które zajęły się organizacją. Pod wszystkimi bielskimi Kościołami zebrano ponad 17 mln złotych, uruchomiono na okres świąteczny bank informacji dotyczący pomocy dla Rumunii. W Wigilię uruchomiono punkt krwiodawstwa - tego dnia uzyskano ponad 44 litry krwi. Po zakończeniu pierwszego etapu akcji prezydium Zarządu wydało komunikat, w którym czytamy m.in.: "Dziękujemy wszystkim, którzy tak żywo odpowiedzieli na nasz apel. .... Efekt akcji przeszedł wszelkie nasze oczekiwanie". Akcja trwa. Przyjmowane są m.in. oferty przyjęcia dzieci i rannych do domów prywatnych. Zgłosili się lekarze gotowi na wyjazd do Rumunii. 28.12. powstał Regionalny Komitet Pomocy Rumunii przy Zarządzie Regionu. Pierwsze zadanie Komitetu to zorganizowanie transportu darów. Wyjazd konwoju przewidziany jest na 4.01.1990 r.

KRAKÓW. 30.12. rano z Huty im. Lenina wyruszy do Rumunii samochód ciężarowy z konserwami zakupionymi przez komitet obywatelski Nowej Huty i odzieżą zebraną wśród mieszkańców. Do 27.12. w Krakowie zebrano ponad 50 mln zł., za które zostannie kupiona żywność: masło, sery, olej i odzież dziecięca. Podkrakowska gmina Słomniki zamierza zorganizować zbiórke ziemniaków. Następny transport przewidziany jest tuż po Nowym Roku.

JASŁO. 24.12. Międzyzakładowa Komisja Koordynacyjna zebrala na rzecz Rumunii 6 mln zł.

TARNÓW. W Tarnowie powołano Tarnowski Zespół Solidarności z Rumunią, w skład którego weszli posłowie i senatorowie ziemi tarnowskiej, przedstawiciele komitetu obywatelskiego i komisji zakładowych "S". W czasie świat zebrano 26 mln zł oraz odzież i lekarstwa, które przekazano PCK.

DEBICA. Podczas Pasterki zebrano na pomoc dla Rumunii 7 mln zł. Przy kościołach odbywa się zbiórka darów rzeczowych przekazywanych następnie PCK.

WŁODZISŁAW ŚLĄSKI. 28.12. komitet obywatelski zgromadził dla Rumunów dary rzeczowe (koce, koldry, odzież) i pieniężne - ponad milion złotych, 520 lei, 200 tys. dinarów.

ŁÓDŹ. 28.12. spod budynku RKO "S" Ziemi Łódzkiej odjechał do Rumunii transport darów. Przesyłka zawierała odzież na łączną sumę 9 mln. zł, środki opatrunkowe i sanitarne oraz pieniądze - 3.374.000 zł.

1320 lei rumuńskich i 100 szylingów austriackich.

OLSZTYN. Od 27.12. Komitet Obywatelski miasta Olsztyna i Tymczasowy Zarząd Regionu Warmińsko-Mazurskiego "S" prowadzą zbiórkę darów i pieniędzy na rzecz ofiar w Rumunii. Akcja spotkała się ze spontanicznym oddziewem mieszkańców. W ciągu trzech dni zebrano ponad 700 tys. zł, za które zostaną zakupione leki i środki opatrunkowe. Transport z darami wyruszy na poczatku stycznia.

JASTRZĘBIE ZDROJ. Oświadczenie przewodniczącego Śląsko-Dąbrowskiej Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ "S" z 29.12.: "W związku z planowaną przez rząd sytuacją na rynku pracy oraz licznymi protestami komisji zakładowych NSZZ "S" w regionie, zwracamy się do dyrekcji kopalń o korzystanie jedynie w ograniczonym zakresie, uzasadnionym ważnymi potrzebami kopalń i innych zakładów, z uprawnienia do zatrudnienia osób, które nabyły prawa do 75 procent emerytury górniczej .... Utrzymywanie tego stanu rzeczy w szerokim zakresie prowadzi jedynie do niepowetowanych konfliktów w zakładach pracy. Ewentualne zatrudnienie takich pracowników należy uzależnić od zgody komisji zakładowej NSZZ "S".

INFORMACJE ZAGRANICZNE - WAI

WĘGRY

BUDAPESZT. 29.12. radio bukareszteńskie podało, że siły rewolucyjne panują nad sytuacją. Terroryści są odizolowani, zdarza się jednak sporadyczne walki wszczynane przez pojedynczych fanatyków. Sady doraźne w ramach obowiązującego prawa stanu wojennego wydają przyśpieszone wyroki na tych, którzy nie złożyli broni.

BUDAPESZT. Od początku wydarzeń w Rumunii węgierskie siły bezpieczeństwa stopniowo wzmacniały kontrolę osób przedostających się na Węgry przez zieloną granicę. Od 22.12. odesłano do Rumunii 31 obywateli rumuńskich: 24 - na własną prośbę, trzech - z powodu przestępcczej działalności w przeszłości, cztery osoby podejrzane o przynależność do Securitate.

BUDAPESZT. 28.12. general bronii Matvej Burlakov, odpowiedzialny za radzieckie jednostki wojskowe stacjonujące na Węgrzech powiedział węgierskiej agencji prasowej w oparciu o najnowszą decyzję rządu radzieckiego, że do końca roku 1990 wycofa się z terenu Węgier ponad 30 radzieckich jednostek wojskowych i ok. 18 tysięcy żołnierzy. Dalsze wycofywanie radzieckich sił zbrojnych z Węgier zależy od postępu rozbiorzeniowych rokowań w Europie.

CZECHOSŁOWACJA

PRAGA. 29.12. ukazał się numer zerowy niezależnego czasopisma studentów "Studentske listy". W numerze znalazła się m.in. rozmowa z Pavlem Tigridem i Ludvíkiem Vaculikiem.

PRAGA. Wiosna 1988 powstało Towarzystwo T.G. Masaryka. Celem Towarzystwa jest zrzeszanie osób zajmujących się życiem i dziełem pierwszego prezydenta Czechosłowacji. Towarzystwo T.G. Masaryka nie jest nie i zamierza być organizacją polityczną; dąży do odnowienia Instytutu T.G. Masaryka powstałego w 1932, który propagował idee humanistyczne prezydenta.

PRAGA. 27.12. Centrum Koordynacyjne Forum Obywatelskiego zwróciło się z apelem do wszystkich rodaków za granicą, aby przyjechali do ojczyzny i swoja fachowość i doświadczeniem pomogli Czechosłowacji

powrócić do Europy.

PRAGA. 27.12. Centrum Koordynacyjne Forum Obywatelskiego wydało stanowisko w sprawie republikańskich organizacji studentów: "Społeczeństwo Przeciwko Przemocy i Forum Obywatelskie respektują istnienie republikańskich organizacji studentów, które swoim charakterem odpowiadają prawnemu modelowi państwa czechosłowackiego. Organizacje te stana się podstawa samodzielności i niezależności ruchu studenckiego w poszczególnych uczelniach. Stana się równocześnie miejscem koordynacji organizacji studenckich w obu republikach (...), a również podstawa ich wspólnej reprezentacji wobec zagranicy".

PRAGA. Czechosłowackie środki masowego przekazu poinformowały, że były członek Prezydium KC KPCz i pierwszy sekretarz Komitetu Miejskiego KPCz w Pradze Miroslav Stepan od 23.12. przebywa w areszcie śledczym. Obawiano się jego ucieczki, ze względu na wysoką karę, jaką mu grozi.

ZSRR

MOSKWA. 17.12. w okręgu terytorialnym związków zawodowych odbyły się zebrania kandydatów na deputowanych ludowych RSFRR. Wysunięto kandydaturę Wiktora Aksiuczyca. Okręgowa komisja wyborcza uznala wybór za nieważny, ponieważ nie było quorum. Administracja szkoły, w której odbywało się zebranie, usunęła większość krzesel i znaczna część starszych wyborców nie mając sił stać do końca - opuściła sale.

24.12. w rejonie czeriomuszkińskim Aksiuczyk został wysunięty większość głosów. Program wyborczy Aksiuczyca sprowadza się do walki przeciw monopolowi KPZR w polityce, gospodarce i kulturze. Nieodzowna jest demonopolizacja i odideologizowanie państwa. Jedynej drogi wyjścia z patowej sytuacji upatruje on w samorządzie mieszkańców oraz w niezależnym społeczeństwie obywatelskim. "Dziś - utrzymuje przyszły deputowany - społeczeństwo obywatelskie stać na przejęcie funkcji administracji państwowej." Aksiuczyk widzi nieodzowność odrodzenia duchowego i moralnego narodu rosyjskiego w oparciu o kulturę i tradycję prawosławną.

LWÓW. 27.12. ugrupowanie "Zaufanie", Radykalne Stowarzyszenie na rzecz Wolności i Pokoju, "Memorial" oraz Miejska Rada Żołnierzy "Afgańczyków" zorganizowały wiec-rekwiem poświęcony dziesiątej rocznicy najazdu wojsk sowieckich na Afganistan. Wystąpili m.in. deputowany R. Tatuń oraz przedstawiciel "Memorialu" J. Growiew. Podkreślono, iż dopóki w ZSRR istnieje system jednopartyjny, a u władzy są komuniści - możliwe jest powtórzenie Afganistanu, możliwa jest "nowa Rumunia". Po wiecu duchowni greko-katoliccy odprawili panichidę w intencji ofiar wojny afgańskiej. Uformował się pochód, który z zapalonemi świecami ruszył ku Łysej Górze. Na jej szczytce ustawiono siedmiometrowy krzyż. Demonstrowało ok. 10 tysięcy osób.

SWIERDŁOWSK. 27.12. po ostrym ataku żołądka Siergiej Kuźniecow został poddany badaniom, w wyniku których stwierdzono chorobę wrzodową. Karta chorego wykazała przedawkowanie insuliny, co może doprowadzić do zaburzenia funkcjonowania trzustki. 27.12. Siergiej Kotow, obrońca Kuźniecowa, został wysunięty jako kandydat na deputowanego w kampanii przedwyborczej. Jego kandydaturę zgłosili dwa instytuty badawcze Swierdłowska.

KISZYNIÓW. 28.12. Moldawski Front Ludowy kontynuuje akcje pomocy medycznej i żywnościowej dla Rumunii. Władze odmówiły przewozu tych

środków samochodami. MFL skierował do Rumunii 55 wagonów kolejowych z żywnością i 5 z lekami. O godz. 9. rano do Bukaresztu odleciały dwa samoloty wypełnione lekami. 29.12. następne dwa samoloty skierowane zostały do Timisoary. Na koncie pomocy poszkodowanym w Rumunii MFL zgromadził dotychczas ponad 420 tys. rubli.

KIJOW. 7.01.90 r. na placu Bohdana Chmielnickiego, przed soborem św. Zofii Ukrainski Autokefaliczny Kościół Prawosławny planuje kolędowanie bożonarodzeniowe z udziałem wszystkich niezależnych ugrupowań Kijowa.